

درآمدی بر

مدیریت اسلامی

(مبانی و مسائل)

www.ketab.ir

تألیف:

دکتر محسن منطقی

دانشیار گروه مدیریت مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی

با نظارت علمی:

دکتر محمدعلی رضانی

دکتر محمدتقی نوروزی

انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی

۱۴۰۰

سرشناسه	منطقی، محسن، ۱۳۳۳ -
عنوان و نام پدیدآور	دوامی، مدیریت اسلامی (مبانی و مسائل) / تألیف محسن منطقی؛ با نظارت علمی محمدعلی رمضانی، محمدتقی نوروزی
مشخصات نشر	قم: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی؛ دانشگاه جامع امام حسین؛ مؤسسه چاپ و انتشارات، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	۲۵۳ ص؛ ۵/۱۴ × ۵/۲۱ س.م.
فروست	مدیریت؛ ۲۴.
شابک	۹۷۸۶۰۰۴۴۴۲۶۶۴
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا.
موضوع	مدیریت (اسلام).
موضوع	Management -- Religious aspects -- Islam
موضوع	مدیریت (اسلام) -- راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	Management -- Religious aspects -- Islam -- Study and teaching (Higher)
شناسه افزوده	رمضانی، محمدعلی، ۱۳۴۲ -
شناسه افزوده	نوروزی، محمدتقی، ۱۳۴۸ -
شناسه افزوده	مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی؛
شناسه افزوده	دانشگاه جامع امام حسین؛ مؤسسه چاپ و انتشارات.
رده‌بندی کنگره	BP۲۳۲/۶۷
رده‌بندی دیویی	۲۹۷/۶۵۸
شماره کتاب‌شناسی ملی	۷۴۰۸۰۵۷
وضعیت رکورد	فیا

مجلس شورای اسلامی
جمهوری اسلامی ایران

دانشگاه جامع امام حسین
ع.ع

۱۵۱۰

شماره ردیف

مدیریت - ۲۴

شماره موضوعی

۱۴۰۰ - ۲۰

www.ketab.ir

■ درآمدی بر مدیریت اسلامی (مبانی و مسائل)

- مؤلف: محسن منطقی
- ناشران: انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی و دانشگاه جامع امام حسین ع
- چاپ: افق
- نوبت و تاریخ چاپ: اول، زمستان ۱۴۰۰
- شمارگان: ۳۰۰
- قیمت: ۶۵۰۰۰ تومان

- دفتر مرکزی: قم، خیابان شهید، کوی ممتاز، پلاک ۳۸
- تلفن و نمابر: ۰۲۵-۳۷۷۴۲۳۲۴
- شعبه تهران: خیابان انقلاب، بین خیابان ۱۲ فروردین و شهید منیری جاوید، ساختمان شماره ۳۱۰، طبقه سوم، واحد ۱۱۲
- تلفن و نمابر: ۰۲۱-۶۶۴۶۶۱۲۱
- شعبه مؤسسه امام خمینی(ره): قم، بلوار امین، بلوار جمهوری اسلامی، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره)
- تلفن: ۰۲۵-۳۲۱۱۳۴۲۹

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۴۴-۲۶۶-۴

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

۵ سخن ناشران
۱۴ پیشگفتار

فصل اول: مفاهیم و کلیات

۱۸ مقدمه
۱۸ مسئله اصلی
۲۰ ۲. مفهوم‌شناسی
۲۰ نمودار ۱-۱: فرایند ساخت مفهوم مدیریت اسلامی
۲۰ الف) مدیریت اسلامی
۲۰ مدیریت
۲۲ اسلام
۲۳ ترکیب مفهوم «مدیریت اسلامی»
۲۴ نمودار ۱-۲: انواع رابطه مدیریت و اسلام
۲۵ ب) مبانی علوم
۲۶ ج) مبانی دانش مدیریت
۲۷ یک. مبانی معرفت‌شناسی
۲۷ دو. مبانی هستی‌شناسی
۲۸ سه. مبانی الهیاتی
۲۸ چهار. مبانی انسان‌شناسی
۲۸ پنج. مبانی ارزش‌شناسی
۲۸ شش. مبانی روش‌شناسی
۳۰ نمودار ۱-۳: مبانی مدیریت اسلامی
۳۰ ۳. رابطه دانش مدیریت با سایر علوم
۳۱ ۴. اهمیت مدیریت اسلامی

۱۶۶	نمودار ۷-۶: سنجش‌های کارآمدی در مدیریت اسلامی
۱۶۸	پرسش

فصل هشتم: مسائل مدیریت اسلامی

۱۷۲	مقدمه
۱۷۲	انواع مسائل مدیریت
۱۷۴	نگاره ۸-۱ انواع مسائل مدیریت و رویکرد اسلامی
۱۷۴	شناسایی مسائل مدیریت
۱۷۶	۱. رابطه دانش مدیریت با ماوراءالطبیعه
۱۷۷	۲. رابطه دانش مدیریت با انسان
۱۷۹	۳. رابطه دانش مدیریت با پدیده‌های دیگر
۱۸۱	نمودار ۸-۱ شناسایی مسائل مدیریت
۱۸۱	تأثیر مبانی اسلامی بر مسائل سازمان
۱۸۲	نمودار ۸-۲: تأثیر مبانی اسلامی بر مسائل سازمان
۱۸۲	۱. تأثیر پیرایشی
۱۸۳	۲. تأثیر پالایشی
۱۸۵	۳. تأثیر پیدایشی
۱۸۷	تفاوت‌ها و تشابه‌های مدیریت اسلامی با مدیریت رایج
۱۸۸	پرسش

فصل نهم: نظام ارزشی و مدیریت اسلامی

۱۹۲	مقدمه
۱۹۳	نظام ارزشی اسلام
۱۹۴	نمودار ۹-۱: ویژگی‌های نظام ارزشی اسلام
۱۹۴	انسجام درونی
۱۹۴	۱. فراگیری و شمول
۱۹۵	۲. انسجام درونی
۱۹۶	۳. قابلیت تبیین عقلانی
۱۹۶	۴. تبیین لذت و سود نامحدود
۱۹۷	۵. حسن فعلی و فاعلی
۱۹۸	۶. مراتب داشتن ارزش‌ها
۲۰۰	نمودار ۹-۲: ارتباط اجزای نظام ارزشی اسلام

۲۰۰	اخلاق و ادب اسلامی در مدیریت
۲۰۲	نگاره ۹-۱: مقایسه اخلاق و آداب
۲۰۳	اخلاق در مدیریت و سازمان
۲۰۵	مؤلفه‌های اخلاق در سازمان
۲۰۶	نمودار ۹-۳: مؤلفه‌های اخلاق در سازمان
۲۰۶	۱. اخلاق فردی
۲۰۸	۲. اخلاق حرفه‌ای
۲۱۰	پرسش

فصل دهم: طراحی مدیریت اسلامی

۲۱۲	مقدمه
۲۱۲	تولد دانش مدیریت
۲۱۴	مدیریت بومی در کشور
۲۱۶	زمینه‌سازی مدیریت اسلامی
۲۱۷	مدیریت اسلامی در کشورهای اسلامی
۲۲۱	عناصر تحقق مدیریت اسلامی
۲۲۲	نمودار ۱۰-۱: عناصر تحقق مدیریت اسلامی
۲۲۲	عنصر آموزشی
۲۲۲	۱. عنصر نظری
۲۲۳	۲. عنصر آموزشی
۲۲۴	۳. عنصر تربیتی
۲۲۵	پرسش
۲۲۷	منابع
۲۲۷	الف) فارسی و عربی
۲۳۴	ب) لاتین
۲۳۷	نمایه‌ها

پیشگفتار

دانش مدیریت اسلامی، پس از انقلاب اسلامی ایران، به یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های نظام اداری و سازمان‌ها تبدیل شده است. مراکز علمی و فرهنگی متعدد در این سال‌ها کوشیده‌اند نقشی در این زمینه ایفا کنند و با ارائه دیدگاه‌های مناسب، به بهبود و اسلامی‌سازی آن بپردازند. پژوهش‌های متعددی با هدف طراحی دانش مدیریت اسلامی انجام شده است. این کوشش‌ها هر یک به سهم خود توانسته است زوایای این دانش را آشکار سازد.

از مهم‌ترین چالش‌های پیش روی اسلامی‌سازی علوم انسانی، موضوع رابطه دین و علم بود که در سال‌های اخیر اندیشمندان اسلامی توانستند این رابطه را به خوبی تبیین کنند و ابهامات مسیر را برطرف سازند. دانش مدیریت که در هستی‌شناسی اسلامی بدان توجه می‌شود، توانسته است فضای جدیدی را در محیط‌های علمی برای ساخت و کاربرد دانش مدیریت ایجاد کند. تدوین دانش مدیریت اسلامی نیازمند تبیین زیرساخت‌های بنیادی این دانش است. همه دانش‌های علوم اجتماعی بر پایه پیش‌فرض‌ها و بنیادهای فلسفی شکل می‌گیرند. حل مسائل این دانش‌ها نیز با اتکا به غنای بنیادهای فلسفی ممکن است.

در تدوین دانش مدیریت اسلامی باید کوشش شود که پایه‌های اصلی این دانش، در حوزه‌های زیربنایی و در چارچوب‌های پذیرفته‌شده اسلام طراحی گردد. معرفت‌شناسی، هستی‌شناسی، الهیات و دین‌شناسی، انسان‌شناسی، ارزش‌شناسی و روش‌شناسی، شش دانشی هستند که در این کتاب به آنها از دیدگاه اسلامی توجه شده است.

معرفت‌شناسی دانشی است که به تعریف معرفت، امکان معرفت، انواع معرفت، راه‌ها و ابزارهای کسب معرفت، معیار صدق معرفت و... می‌پردازد. این دانش، ابزار اولیه برای ورود به هر دانشی است.